TERVE KOTIELÄIN

MTK: Eläinsuojelulaki nopeasti voimaan

On tuottajan etu, että epävarmuus lainsäädännön suhteen loppuu, toteaa MTK:n asiantuntijaeläinlääkäri.

Uusi eläinsuojelulaki pitää saada voimaan tällä hallituskaudella, sanoo MTK:n asiantuntijaeläinlääkäri **Leena Suojala**. Se on hänen mukaansa viljelijän näkökulmasta paras vaihtoehto.

"Hallitusohjelman ansiosta eläinsuojelulaista ei voi tulla ihan utopistinen", Suojala perustelee. Utopioilla hän viittaa eläinsuojelujärjestöjen esittämiin vaatimuksiin siitä, mitä lakiin pitäisi kirjata.

Kotieläintilat ovat Suojalan mukaan olleet huolestuneita siitä, kasvattavatko uuden lain vaatimukset tilojen kustannuksia.

"Hallitusohjelman mukaan yhteiskunta ei omilla toimillaan lisää yritysten kustannuksia", Suojala muistuttaa.

Toteutuuko tämä lupaus eläinsuojelulain kohdalla, kun tavoitteena on kirjata uuteen lakiin selvästi nykyistä lakia yksityiskohtaisempia vaatimuksia?

Siitä ei ole takeita, Suojala toteaa. Hän korostaa tuottajajärjestöjen kuitenkin ponnistelevan sen eteen.

Suojala edustaa MTK:ta lakia valmistelevassa ohjausryhmässä.

Käynnissä voimakas informaatiovyörytys

Lakiluonnoksen piti alkuperäisen aikataulun mukaan valmistua tämän vuoden aikana, mutta se viivästyy todennäköisesti ensi vuoden puolelle, Suojala kertoo. Tällä hetkellä uuden lain sisältö on vielä täysin auki.

Koska laki on vielä täysin levällään, sen vaikutuksistakaan ei siksi ole vielä mahdollista saada kokonaiskuvaa.

Uudistusta valmistelevien työryhmien tehtäväksi määrättiin uudistaa kaikkiin eläimiin, myös luonnonvaraisiin, kohdistuvaa lakia niin, että se edistää eläinten hyvinvointia ja suojelee eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla hyvinvoinnille aiheutuvilta haitoilta. Nykyisen lain tarkoituksena on ollut suojella eläintä "kivulta, tuskalta ja kärsimykseltä", Suojala toteaa.

Jo hyvinvoinnin määrittelyyn liittyy Suojalan mukaan suuria ongelmia.

"Kaikki kiertyy siihen, että eläin ei puhu. Me emme pysty mittaamaan eläinten hyvinvointia muuten kuin käyttämällä epäsuoria mittareita. Ihminen tekee päätelmiä eläinten hyvinvoinnista aina omalle lajillemme ominaisista lähtökohdista."

Pahimmillaan riskinä on nojaaminen tarkoitushakuisiin tutkimustuloksiin, hän muistuttaa.

"Käynnissä on jatkuva informaatiovyörytys. Täytyy muistaa, että osalla eläinsuojelujärjestöistä tavoitteena ei ole tuotantoeläinten pito-olosuhteiden parantaminen vaan eläintuotannon lopettaminen kokonaan."

Eläimen itseisarvo on laissa uusi käsite

Hyvinvoinnin lisäksi lain valmistelun lähtökohtana on ollut myös toinen tuottajajärjestön vierastama käsite.

Uuden lain tarkoituksena on, että eläintä kohdellaan hyvin niiden "itseisarvoa kunnioittaen".

Eläimen itseisarvolla tarkoitetaan, että eläin itsessään on arvokas eikä eläimen arvo riipu sen arvosta ihmiselle.

Mitä se käytännön kotieläintuotannon näkökulmasta tarkoittaa, riippuu sekä lain perusteluista että eläinsuojelulain jälkeen säädettävistä alemmista suojelusäädöksistä.

Moni tila saattaa lain myötä lopettaa

Siinä missä moni eläinsuojelija haluaa kotieläintuotannon loppuvan, Suojala pelkää niin tapahtuvan.

"Meillä on varoittava esimerkki hyvin lähellä", hän muistuttaa.

"Ruotsissa sianlihantuotannon vaatimuksia kiristettiin niin tiukoiksi, että monet ovat joutuneet lopettamaan tuotannon. Nyt Ruotsissa jo yli 40 prosenttia sianlihasta tuodaan ulkomailta."

Käytännön praktiikkaa tehneenä eläinlääkärinä Suojala pitää erittäin tärkeänä sitä, ettei hyvää järjestelmää romuteta kokonaan.

"Moni viljelijä on jo nyt veitsenterällä. Yksi pieni kustannuksia nostava vaatimus voi aiheuttaa sen, että hanskat päätetään lyödä tiskiin."

Parhaana ratkaisuna hän pitäisi vapaaehtoisuutta sekä uusien vaatimusten ulottamista vain investoiville tiloille. "Kyllä aika hoitaa."

JUHANI REKU

MARKKU VUORIKARI

Huittislainen sianlihantuottaja Martti Pietilä arvioi, että hänen tilallaan uusi eläinsuojelulaki vähentäisi eläinmäärää. Tilanne on hänen mielestään hankala: tuottajien on vaikea varautua tuleviin muutoksiin.

LAKIUUDISTUS

Nykyinen laki vuodelta 1996

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) valmistelee parhaillaan eläinsuojelulain uudistamista. Voimassa oleva laki on vuodelta 1996.

Uudistustyö aloitettiin vuonna 2012 asettamalla kaksi ryhmää, ohjausryhmä ja työryhmä. Työryhmän työ on jo päättynyt ja tällä hetkellä valmistelua vie eteenpäin ohjausryhmä.

Työn tavoitteena on MMM:n mukaan saattaa osittain vanhentunut eläinsuojelulaki nykyisen perustuslain vaatimusten mukaiseksi sekä selkeyttää eläinsuojelulainsäädäntöä.

Esityksen on tarkoitus valmistua tämän vuoden aikana.

Suomen eläinterveys maailman huippua

Suomen eläintautitilanne on säilynyt edelleen hyvänä, vaikka monet eläintaudit ovat levinneet Euroopassa.

"Tilanne tarttuvien tautien ehkäisyn osalta on edelleen maailman huippua. Meillä on paljon puolustettavaa", kehuu Eläinten terveys ETT ry:n toiminnanjohtaja **Pirjo Kortesniemi**.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran mukaan hyvä tilanne on saavutettu monen tekijän yhteisvaikutuksella.

Ennaltaehkäisyyn on kiinnitetty huomiota jo vuosikymmeniä yhteistyössä elinkeinon ja viranomaisten välillä. Kansallista salmonellavalvontaohjelmaa on toteutettu naudoilla, sioilla ja siipikarjalla jo ennen EU-jäsenyyttä.

Myös vapaaehtoisella terveydenhuollolla on pitkät perinteet.

Elinkeino on ottanut vahvan roolin eläintuontien tautiriskin hallinnassa sen jälkeen, kun Suomi liittyi EU:hun ja vapaan liikkuvuuden vaatimus vähensi mahdollisuuksia hallita tuonnin riskejä lainsäädännöllä, Evirasta kerrotaan.

Sikaruuhkassa riskejä

Sikatiloista lähes kaikki kuuluvat vapaaehtoisesti terveydenhuollon tietojärjestelmään Sikavaan. Nautatilojen vastaavaan Nasevaan kuuluu yli 60 prosenttia tiloista, mutta runsaat 90 prosenttia yli sadan eläimen tiloista.

Seurantaohjelmien ansiosta tautitapauksiin pystytään puuttumaan erittäin nopeasti.

"Tänä vuonna löytyi esimerkiksi yksi porsasyskätapaus, mutta se ei ehtinyt levitä tilalta mihinkään", Kortesniemi kehuu.

Sikapuolella tautitilanne on muutenkin erittäin hyvä. Yksi osoitus siitä on, että sikainfluenssarokotteita tarvitaan vain muutamalla tilalla. Monessa maassa niiden käyttö on rutiinia.

Hankaluuksia aiheuttavat nyt lähinnä tuotantoketjun ruuhkatilanteet ja jatkuva täyttö. Ne voivat lisätä hännänpurentaa tai nostaa oireita, joita muuten ei esiintyisi, Kortesniemi kertoo.

Sikapuolen suurimmat uhat ovat lähimaissa esiintyvät taudit, kuten Virossa riehuva afrikkalainen sikarutto (ASF), ja Tanskassa esiintyvä PRRS.

Näiden vuoksi tilojen oman tautisuojauksen merkitys kasvaa koko ajan.

Broilereille antibioottia viimeksi 2008

Siipikarjapuolella yksi uusi haaste on harrastesiipikarjojen huima yleistyminen, arvioiden mukaan jopa 20-kertaistuminen.

"Kaikilla ei ole tietoa siipikarjan pidosta eikä tautiriskejä tunneta", Kortesniemi sanoo.

Harrastesiipikarjoissa esimerkiksi hengitystietulehduksia aiheuttavat virukset ovat todennäköisesti levinneet melko laajalle. Uusi tauti niissä on Mycoplasma gallisepticum, joka on iso vaara tuotantotiloille.

Eviran mukaan tautiriskiä lisäävät elävien harrastelintujen laittomat tuonnit ulkomailta. Desinfioitujen munien tuonti on huomattavasti pienempi riski kuin poikasten tuonti.

Lihasiipikarjapuolella haaste on riippuvuus tuotantobroilerien ulkomailta tuotavista vanhemmista.

Esimerkiksi kolibasilloosi havaittiin ensimmäiseksi Suomessa osittain siksi, että täällä ei käytetä rutiinisti antibiootteja, Kortesniemi kertoo.

Tuotantopolven broilereilla on tarvittu antibioottihoitoa viimeksi vuonna 2008.

Nautaliikenteeseen luodaan pelisääntöjä

Nautojen terveystilanteen säilyttämiseksi luodaan parhaillaan yhtenäistä toimintatapaa kaikkeen eläinliikenteeseen. Tavoitteena on yhtä hallittu tilanne kuin sikapuolella.

Hankalin vastustettava on Mycoplasma bovis, jota on todettu yhteensä 50 tilalla. Ala pitää ETT:n kautta yllä taudin vastustusohjelmaa. Tavoitteena on yrittää estää salakavala leviäminen oireettomien eläinten mukana, mikä vaatii pitkäaikaista seurantaa.

"Mitä enemmän tietoa saadaan kokoon, sitä turvallisemmin eläinkauppaa pystytään tekemään", Kortesniemi toteaa.

Evira on tyytyväinen, että Suomi on säilynyt vapaana useista nautojen merkittävistä virus- ja bakteeritaudeista.

Orf-virus leviää lammastiloilla

Lampailla rakkulaista ihottumaa aiheuttava orf-virus on levinnyt laajalti ympäri maata ja vaikuttaa muun muassa eläinkauppaan. Orf voi tarttua myös ihmiseen.

Muuten lampaiden terveystilanne ei ole muuttunut.

Porojen terveydentila on Eviran mukaan pysynyt viime vuosina melko hyvänä.

TERHI TORIKKA

Eläinten terveystilanne

Lähde: Evira

MT	Tilanne Suomessa	Tilanne muualla Euroopassa
Nauta	**Suu- ja sorkkatautia** ja sinikielitautia ei esiinny. Naudan virusripulia (BVD), naudan rinotrakeiittia (IBR) tai naudan tarttuvaa leukoosia (EBL) ei esiinny. **Maailman eläintautijärjestön** (OIE) mitättömän riskin status naudan BSE:n eli hullun lehmän taudin osalta. **Suomi on virallisesti** vapaa nautatuberkuloosista (Mycobacterium bovis), joka on zoonoosi eli voi tarttua myös ihmisiin. **Suomi on vapaa** naudan bruselloosista (Brucella abortus), bruselloosi eli luomistauti voi tarttua myös ihmisiin. **Salmonellaa esiintyy** alle 1 % tiloista, mikä on kansainvälisesti erittäin vähän. **Schmallenberg-virusta** (aiheuttaa mm. luomisia) esiintyy Kokkola–Kitee-akselin alapuolella. **Mycoplasma bovis -bakteeria** todettu 2012 lähtien yhteensä lähes 50 tilalla, näistä yli 20 todettu vuonna 2015. **Hengitystieoireita aiheuttavia** naudan RS- ja koronavirusta esiintyy maanlaajuisesti, koronavirus voi aiheuttaa myös ripulia.	**Suu- ja sorkkatautia** esiintyy jatkuvasti Turkissa, Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idän maissa. Kaikkein helpoimmin leviävä eläintauti, joka tarttuu märehtijöihin ja sikoihin **Sinikielitautia** (bluetongue, polttiaisten levittämä märehtijöiden virustauti) mm. Ranskassa, Romaniassa, Unkarissa, Bulgariassa ja Kroatiassa sekä Välimeren maissa (Portugali, Espanja, Italia, Kreikka) **BVD, IBR ja EBL** esiintyy Pohjoismaita lukuun ottamatta yleisesti Euroopassa ja maailmalla. **BSE:tä** esiintyy yksittäistapauksina eri Euroopan maissa. **Nautatuberkuloosia** esiintyy mm. Keski- ja Etelä-Euroopassa ja Isossa-Britanniassa. **Naudan brusellaa** (Brucella abortus) esiintyy Etelä-Euroopassa. **Schmallenberg-virusta,** Mycoplasma bovis bakteeria RS- ja koronavirusta esiintyy yleisesti koko Euroopan alueella.
Sika	**Afrikkalaista sikaruttoa** ei ole koskaan todettu Suomessa. **Suomella on** Maailman eläintautijärjestön myöntämä tautivapaus klassisen sikaruton osalta. Tautia on todettu Suomessa vuonna 1917. **PRRS-tautia** ei ole koskaan todettu Suomessa. **Brucella suis -bakteeria** ei ole todettu tuotantosioissa. Mm. luomisia aiheuttava bruselloosi voi tarttua myös ihmisiin. **Salmonellaa esiintyy** alle 1 % tiloista, mikä on kansainvälisesti erittäin vähän. **Influenssa A-virus** todettiin kolmen sikatilan näytteissä vuonna 2014. Vuonna 2013 tartuntaa todettiin neljällä tilalla. **Merkittävien Suomessa** esiintyvien sikatautien kuten porsasyskän ja dysenterian suhteen sikojen terveystilanne on hyvä.	**Afrikkalaista sikaruttoa** on todettu mm. Venäjällä, Virossa ja muualla Baltiassa sekä Puolassa. **Klassista sikaruttoa** on todettu viime vuosina mm. Venäjällä, Latviassa, Liettuassa ja Ukrainassa **PRRS:** esiintyy yleisesti Euroopassa. Suomi, Ruotsi ja Norja vapaita. **Influenssa A -virusta,** porsasyskää ja dysenteriaa esiintyy yleisesti Euroopan alueella.
Siipikarja	**Lintuinfluenssaa ei ole** todettu Suomessa. **Newcastlen tautia** on todettu siipikarjassa viimeksi vuonna 2004. Suomessa ei rokoteta siipikarjaa Newcastlen tautia vastaan, mikä poikkeaa muista EU-maista. **Salmonellaa esiintyy** alle 1 % tiloista, mikä on kansainvälisesti katsoen erittäin vähän. **Mycoplasma gallisepticum** -tartunta on varmistunut yhteensä 38 harrastesiipikarjatilalla. Tuotantosiipikarjassa tautia ei ole koskaan todettu.	**Lintuinfluenssaa todettu** mm. Saksassa, Ruotsissa, Italiassa ja Isossa-Britanniassa. **Newcastlen taudin** taudinpurkauksia esiintyy rokotuksista huolimatta useissa Euroopan maissa. **Munintakanoja rokotetaan** salmonellaa vastaan useissa Euroopan maissa. Tästä huolimatta salmonellaa esiintyy. **Mycoplasma gallisepticum** -tartuntaa esiintyy Euroopassa yleisesti harrastesiipikarjassa.
Lammas	**Suomella on virallinen** tautivapaus mm. luomisia aiheuttavasta Brucella melitensis -bakteerista. **Myöskään Brucella ovis** -bakteeria ei ole todettu Suomessa. Bruselloosi voi tarttua myös ihmisiin. **Maedi-visnaa** on Suomessa todettu viimeksi vuonna 2006. **Rakkulaista ihorupea** aiheuttava orf-virus kiertää lammaskatraita eri puolilla maata. Voi tarttua myös ihmisiin.	**Lampaiden bruselloosia** esiintyy Etelä-Euroopassa. **Maedi-visnaa** ja orfia esiintyy maailmanlaajuisesti
Hevonen	**Näivetystaudin esiintymisestä** viimeinen tieto tilastoissa vuodelta 1943. Sen jälkeen ei ole todettu. **Herpesvirustartuntoja** (sekä hengitystietautia että luomisia) todetaan Suomessa. **Hevosinfluenssatartuntoja** on todettu viime vuosina vain yksittäistapauksina, viimeksi vuonna 2012. **West Nile -kuumetta** ei ole todettu Suomessa. **Virusarteriittia on todettu** Suomessa viimeksi 2010–2011, jolloin kyseessä oli luomiseen johtanut epidemia, sen jälkeen yksittäistapauksena hengitystieoirein sairastuneella hevosella. **Pääntautiepidemioita** (aiheuttaja Streptococcus equi subsp. equi) todetaan vuosittain. **Tarttuvan kohtutulehduksen** (CEM) aiheuttajaa Taylorella equigenitalis -bakteeria on löytynyt viimeksi vuonna 2014 kahdelta oriilta, aiemmat löydökset vuosilta 2005 ja 2009.	**Näivetystautia on** tämän vuoden aikana todettu Euroopassa Italiassa, Puolassa, Ranskassa, Romaniassa, Saksassa ja Unkarissa. (Euroopan ulkopuolelta raportoitu tapauksista Kanadassa ja USA:ssa.) **Vakavia herpes-virustartuntoj**a (EHV-1 ja EHV-4) raportoitu tämän vuoden aikana Euroopassa mm. Belgiassa, Isossa-Britanniassa, Italiassa, Ranskassa. (Euroopan ulkopuolella EHV-1:n aiheuttamaa hermostomuotoa paljon USA:ssa) **Hevosinfluenssatapauksista** on raportoitu tänä vuonna Isossa-Britanniassa, Kroatiassa, Ranskassa ja Saksassa. **West Nile -kuumetta** todettu hevosilla Euroopassa mm. Espanjassa, Portugalissa, Ranskassa ja Unkarissa. (USA:ssa tautia on todettu tänä vuonna tähän mennessä kahdeksassa osavaltiossa.)

Orsien sijaan broilerit mieltyivät ritiläkorokkeeseen

Broilerit eivät juuri käytä niille tarjottuja kiipeilyorsia. Ritilätaso sen sijaan on linnuille mieluinen virike, kertoo aihetta tutkiva eläinlääkäri **Eija Kaukonen** Helsingin yliopistosta.

Ritilätasojen ja orsien käyttöä seurattiin neljällä suomalaisella broileritilalla viime vuonna. Varsinaiset tutkimustulokset eivät ole vielä valmiit, mutta jo tutkimusvaiheessa oli nähtävissä ero ritilän ja orsien suosiossa.

"Orsien käyttö oli minimaalista, mutta ritilätasoja käytettiin ilahduttavasti", Kaukonen sanoo.

30 senttiä korkealle ritilälle oli kulkuramppi molemmissa päissä, joten melko kömpelöiden lintujen oli helpompi kiivetä niille kuin hypätä 10 senttiä korkeille orsille.

Kaukosen mukaan parhaillaan analysoitavat tulokset antavat viitteitä siitä, että ritilän käyttö parantaisi broilerien jalkaterveyttä.

"Ne saavat aikaan erilaista liikkumista kuin tasainen pohja."

Nopeakasvuisilla broilereilla jalkaterveys on jatkuva kritiikin kohde. "Totta kai elo on mukavampaa, kun liikkuminen on kivutonta. Tasakuntoisen parven hoitokin on helpompaa."

Ritilät herättivät runsaasti kiinnostusta Maailman siipikarjaeläinlääkärien kongressissa Etelä-Afrikassa, missä Kaukonen esitteli tutkimusta.

"Orsia on tutkittu paljon mutta ritilätasoja vähän, varsinkaan ihan käytännön oloissa tilalla."

TERHI TORIKKA

fendt.fi

FENDT

Fendt-traktorit nyt erikoishintaan!

(emme uskalla edes julkaista hintoja)

Hyödynnä huipputilaisuus ja satsaa raakaan voimaan, jota on ilo ja nautinto hallita. Fendt-traktorit ovat täynnä huippuominaisuuksia ja ne ovat tehoonsa nähden myös mukavan kompakteja. Tätä tilaisuutta ei kannata ohittaa: portaattomalla Vario-vaihteistolla varustettuja 200-900-sarjan laatulaitteita on nimittäin saatavana juuri nyt sellaiseen hintaan, että emme voi sitä tässä edes kertoa. Ota pikimmiten yhteyttä lähimpään Fendt-jälleenmyyjään.

Tutustu laajaan Fendt mallistoon : **fendt.fi**

KONE AGRIA TAMPERE
Tervetuloa tutustumaan Fendt-traktoreihin osastolle E200.

AGCO Your Agriculture Company

Fendt - AGCO Corporationin tuotemerkki

Valtuutettu Fendt-jälleenmyynti: Fendt/Valtra-myyjät AGCO Suomi Oy, 020 45 501 www.fendt.fi